

Etusivu>Covid-19-epidemian vaikutukset oikeusalalla>Covid-19-pandemian vaikutus siviili- ja maksukyvttömyysasioihin

Covid-19-pandemian vaikutus siviili- ja maksukyvttömyysasioihin

Koronavirus on aiheuttanut kriisin, joka ei pysähdy rajoihin ja joka vaikuttaa kaikkiin elämäntilanteisiin. Euroopan siviilioikeus ei ole sen suhteen poikkeus.

Covid-19-pandemia on vaikuttanut oikeuslaitoksiin ja oikeusalan ammattilaisiin sekä yrityksiin ja kansalaisiin. Tällä sivulla esitetään yleiskatsaus toimenpiteistä, joita Euroopan unionissa on toteutettu pandemian vuoksi siviilioikeuden, muun muassa perhe- ja kauppaoikeuden sekä maksukyvttömyyslainsäädännön, alalla.

Koska tilanne ja tätä aihetta koskevat tiedot muuttuvat nopeasti, sivua päivitetään säännöllisesti. Sivulla esitetyt tiedot ovat peräisin Euroopan oikeudellisen verkoston (siviili- ja kauppaoikeus) kansallisilta yhteysviranomaisilta, jotka vastaavat myös tietojen päivittämisestä.

Tietoja muilla oikeudenoilla toteutetuista toimenpiteistä on saatavilla seuraavalla sivulla: Covid-19-epidemian vaikutukset oikeusalalla.

Myös Euroopan neuvosto on luonut verkkosivuston, jonne on koottu tietoa covid-19-pandemian vuoksi toteutetuista oikeusalan kansallisista toimenpiteistä. Sivustolle pääsee [tästä](#).

SIVILIOIKEUS

Kansalaiset ja yritykset saattavat joutua tilanteeseen, jossa olisi toteutettava prosessitoimia rajat ylittävissä asiassa, mutta se on mahdotonta asianomaisessa EU:n jäsenvaltiossa covid-19-taudin leviämisen hillitsemiseksi toteutettujen hätätoimenpiteiden vuoksi. Tällaiset toimenpiteet voivat johtaa muun muassa tuomioistuinten ja viranomaisten toiminnan keskeytymiseen kokonaan tai osittain, jolloin yritykset ja kansalaiset jätisivät vaille tarvitsemiaan palveluja. Myös oikeusavun myöntäminen voi väliaikaisesti keskeytyä, ja toimivaltaisilta viranomaisilta voi olla vaikeaa saada tietoa tavalliseen tapaan. Lisäksi voi aiheutua muitakin käytännön ongelmia, kuten viiveitä tuomioistuimen päätösten rajatylittävissä täytäntöönpanossa tai oikeudellisten asiakirjojen tiedoksiantamisessa, tai väliaikaisia muutoksia viestinnässä yleisön kanssa (sähköpostitse, puhelimitse tai postitse).

Maakohtaisia lisätietoja saa asianomaisen jäsenvaltion oikeusministeriön verkkosivuilta.

COVID-19-PANDEMIAN VAIKUTUS MÄÄRÄAIKoihin

Jäsenvaltioiden toteuttamat erityistoimenpiteet eivät suoraan vaikuta siviili- ja kauppaoikeudellisia asioita koskevassa EU:n lainsäädännössä vahvistettuihin määräaikoihin.

Useimpien EU:n lainsäädännössä säädettyjen määräaikojen päättymisellä ei ole välittömiä seurauksia [1], eikä niiden päättymisen useimmissa tapauksissa aiheuta välittömiä seurauksia viranomaisille, tuomioistuimille tai kansalaisille, lukuun ottamatta mahdollisia viivästyksiä.

Useissa muissa tapauksissa EU:n säädöksissä, joissa vahvistetaan kiinteitä määräaikoja, saatetaan myös säätää poikkeuksellisissa olosuhteissa sovellettavista poikkeuksista [2]. Nämä poikkeukset saattavat kattaa myös nykyisen poikkeustilanteen, esimerkiksi kun viranomaisten tai tuomioistuinten toiminta on vakavasti häiriintynyt tai jopa pysähtynyt.

Muiden EU:n säädöksissä säädettyjen määräaikojen päättymisen voi kuitenkin viedä kansalaisilta tai tuomioistuimilta mahdollisuuden toteuttaa prosessiin liittyviä toimia, kuten hakea muutosta päätökseen, millä voi olla peruuttamattomia seurauksia oikeusprosessissa [3], eikä kyseisessä säädöksessä välttämättä säädetä mahdollisuudesta määräajan pidennykseen tai siitä poikkeamiseen. Tällaisissa tapauksissa ei voida lähtökohtaisesti olettaa, että tästä kriisistä johtuvat olosuhteet oikeuttaisivat poikkeamaan sovellettavista unionin lainsäädännössä vahvistetuista määräajoista. Toisaalta on selvää, että covid-19-kriisi on johtanut poikkeukselliseen tilanteeseen, joka aiheuttaa merkittäviä haasteita sekä kansalaisille että viranomaisille ja saattaa aiheuttaa tilanteita, joissa unionin oikeudessa asetettujen velvoitteiden noudattaminen on tilapäisesti mahdotonta tai kohtuuttoman vaikeaa.

Tästä syystä tehokkaan oikeussuojan saatavuuden olisi oltava tärkeä kriteeri, kun arvioidaan, onko määräaika päätynyt ja mitä menettelyllisiä seurauksia sen päättymisestä voi aiheutua.

Esimerkiksi yhteiskunnan toimintaan kohdistuvat yleiset rajoitukset, jotka vaikuttavat tuomioistuimiin mutta myös postipalveluihin sekä mahdollisuuteen kysyä neuvoja asianajajalta ja valmistella tuomioistuimelle esitettäviä asiakirjoja, voivat vaarantaa kansalaisten oikeussuojan saatavuuden. Tämän vuoksi voi olla olosuhteista riippuen perusteltua jättää kriisiaika laskematta mukaan menettelyjä koskeviin määräaikoihin. Tässä voi olla vaihtelua tilanteen mukaan: jos tuomioistuimet toimivat normaalisti kiireellisissä perheoikeudellisissa asioissa, jotka katsotaan ensisijaisiksi, voidaan myös vaatia tavanomaisten määräaikojen noudattamista.

Arviointia tehtäessä hyvä vertailukohta voi olla jäsenvaltion päätös kansalliseen lainsäädäntöön perustuvien määräaikojen keskeyttämisestä (vaikka se ei vaikuttaisi suoraan EU:n lainsäädännössä säädettyihin määräaikoihin). Sen avulla voidaan arvioida, estyykö tehokkaan oikeussuojan saatavuus siinä määrin, että määräaikojen keskeyttämisestä voidaan pitää perusteltuna myös EU:n lainsäädännössä säädettyjen määräaikojen osalta.

[1] Varsinkaan viranomaisten tai tuomioistuinten yhteistyössä esimerkiksi [asetuksen \(EY\) N:o 1393/2007](#) 6 artiklassa (todistus asiakirjojen vastaanottamisesta) tai oikeusapua koskevan [direktiivin 2002/8/EY](#) 13 artiklan 4 kohdassa asetettujen määräaikojen osalta.

[2] Ks. [Bryssel II -asetuksen](#) 11 artiklan 3 kohta tai [eurooppalaista tilvarojen turvaamismääräystä](#) koskevan [asetuksen](#) 18 artikla.

[3] Esimerkiksi [Bryssel II -asetuksen](#) 15 artiklan 5 kohdassa asetetaan toiselle tuomioistuimelle 6 viikon määräaika hyväksyä toimivalta, tai muussa tapauksessa tuomioistuimen, jossa asia on ensin pantu vireille, on käytettävä edelleen toimivaltaansa; [asiakirjojen tiedoksiantoa koskevan asetuksen](#) 6 artiklassa asetetaan viikon määräaika, jossa vastaanottaja voi kieltäytyä vastaanottamasta asiakirjaa; ja [elatusapua](#) koskevan [asetuksen](#) 19 artiklan 2 kohdassa asetetaan 45 päivän määräaika päätöksen uudelleentarkastelua koskevan pyynnön esittämiselle.

MAKSUKYVTTÖMYSLAINSÄÄDÄNTÖ

Covid-19-pandemia ja talouden sulkeminen suurelta osin ovat johtaneet yritysten kassavirran jyrkkään supistumiseen ja laajamittaiseen maksukyvttömyyden uhkaan. Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenvedo toimenpiteistä, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tilanteen vuoksi ja estääkseen elinkelpoisten yritysten ajautumisen maksukyvttömyyteen tämän tilapäisen häiriön vuoksi. Toimenpiteet koskevat muun muassa seuraavia: aineellisoikeudellinen maksukyvttömyyslainsäädäntö, esimerkiksi poistamalla tilapäisesti velallisen velvollisuus ja velkojan mahdollisuus hakea maksukyvttömyysmenettelyyn asettamista, tai keskeyttämällä vaateiden täytäntöönpano tai sopimusten irtisanominen, menettelyllinen maksukyvttömyyslainsäädäntö, joka koskee oikeudenkäyntimenettelyjen keskeyttämisestä, määräaikoja ja erityyppisiä aikarajoituksia, sekä muut toimenpiteet, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti yritysten maksukyvttömyystilanteisiin, mukaan lukien jäsenvaltioiden mahdollisesti ilmoittamat laajemmat toimenpiteet, joilla autetaan yrittäjiä selviytymään covid-19-pandemian aiheuttamista taloudellisista vaikeuksista.

Pääset kansallisiin tietoihin valitsemalla kyseisen maan lipun.

Päivitetty viimeksi: 21/06/2023

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.